

Veľtrhy vzdelávania
SPU s novou expozíciou
strana 2

Fakulty sa prezentovali
Noc výskumníkov
strana 3

poľnohospodár

spravodajca Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre

ročník 63 | číslo 2 | 19. október 2018 | cena: 0,35 €

Október a jeseň. Sú tu

Október je mesiac plný protikladov a viacerých podob. Kým vo svojej prvej polovici sa nám počasie prihovára zvyčajne ešte pomerne teplými dňami, príroda očarúva rôznymi farebnými od-tieňmi, záhrady usmievacími tekvicami či do-zretým hroznom, postupne - ako hovorí známa slovenská poetka - zletí vietor, hojdá všetky koná-riky - a pribúdajú aj tóny bubnovania jesenných dažďových kvapiek. V predstavách mnohých z nás sa tento mesiac spája s ubúdaním slnečných lúčov, s nastupujúcim ranným a večerným chla-dom, prvými námrazami. A to je vynikajúci dôvod zabaliť sa do mäkkej deky, pripraviť lahodný teplý čaj a vziať do rúk svoju obľúbenú knihu, časopis, alebo vyjsť si len tak na prechádzku a vychutnať si posledné teplé dni babieho leta. Nech je to akokoľvek, žiaden z mesiacov v kalendári nemož-no v skutočnosti len tak preskočiť, každý z nich treba prežiť.

A na to, aby sme si život mohli vychutnať bez ohľadu na počasie, stačí len naučiť sa pozorovať a vnímať krásu okolo nás. Ved' len sa podíavame, aká talentovaná umelkyňa je príroda! Ohliadnite sa, aj vy, a určite si zamilujete tento mesiac zlatej jesene.

rch

Foto: Ján Csillag

Na SPU otvorili nový akademický rok aj za účasti ministerky pôdohospodárstva

Na SPU v Nitre sa 21. septembra konalo slávnostné otvorenie akademického roka s účasťou mi-nisterky pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR Gabriely Matečnej.

Úvodný príhovor predniesla rektorka univerzity doc. Klaudia Halászová, bol zameraný na informá-cie o aktuálnom stave univerzity, jej úspechoch, vedeckovýskumnej a vzdelávacej činnosti, zahra-ničnej spolupráci, a najmä výzvach v novom aka-demickom roku. Ako povedala rektorka, vedenie sa bude snažiť implementovať do vzdelávania nové impulzy súvisiace s úzkym prepájaním vzdelávania, vedy, výskumu a praxe, rozvíjať zahraničné vzťahy, pokračovať v budovaní modernej univerzity a v re-vitalizácii jej priestorov.

Ministerka Gabriela Matečná na pôde svojej alma mater vyzdvihla vzdelávanie a aktivity SPU v Nitre ako mimoriadne dôležité pre celý slovenský poľ-nohospodársky sektor. „Naša krajina podlieha ob-rovskej zmene – reč je o zmene klímy, globálnych hráčoch na trhu s potravinami či starostlivosťou o našu krajinu. To sa musí premietnuť aj do systému vzdelávania práve na poľnohospodárskej univerzi-te, ktorá by ako prvá mala reflektovať tieto zmeny.“

Na otvorení sa zúčastnili aj početní predstavitelia

pokračovanie na strane 2

SPU má nových profesorov

Prezident Andrej Kiska vymenoval 55 nových vysokoškolských profesorov, menovacie dekréty im odovzdal 19. septembra v Prezidentskom paláci v Bratislave.

Medzi novými profesorami sú aj šiesti odborníci SPU v Nitre - (na snímke zľava) prof. Dušan Igaz, vymenovaný v odbore krajinárstvo, Katedra biome-teoriológie a hydrológie, dekan FZKI, prof. Peter Ha-laj, v odbore krajinárstvo, z Katedry krajinného in-žinierstva FZKI, prof. Zuzana Palková, vymenovaná v odbore výrobná technika, z Katedry elektrotech-

niky, automatizácie a informatiky TF, prof. Janette Musilová, v odbore spracovanie poľnohospodár-ských produktov, z Katedry chémie FBP, prof. La-dislav Ducsay, vymenovaný v odbore agrochémie a výživa rastlín, z Katedry agrochémie a výživy rastlín FAPZ, prof. Róbert Toman, v odbore výživa z Ka-tedry veterinárskych disciplín FAPZ.

rch

Novým profesorom SPU v Nitre 20. septembra zablahoželala aj rektorka doc. Klaudia Halászová. Popria-la im veľa zdravia, energie a úspechov v pôsobení. Vyjadrila tiež presvedčenie, že výsledky ich vzdelávacej a vedeckovýskumnej činnosti budú prínosom pre celú univerzitu.

Foto: za

Na FZKI otvorili interaktívnu experimentálnu záhradu

Živá učebnica bylinných výsadiieb. Aj takto na-zývajú Interaktívnu experimentálnu záhradu na Fakulte záhradníctva a krajinného inžinier-stva, ktorú otvorili 27. septembra za prítom-nosti dekana prof. Dušana Igaza, primátora Nitry Jozefa Dvonča, študentov a učiteľov FZKI, ako aj verejnosti.

Ide o priestor – záhradu v zadnej časti areálu fakul-ty na Tulipánovej ulici na ploche 850 m², vytvorenú študentmi počas troch rokov pod vedením gesto-rujúcich pedagógov Ing. Dagmar Hillovej, PhD., Ing. Viery Šajbidorovej, PhD., a Ing. Marcela Račeka, PhD. Slúžiť bude pre potrebu praktického vzdelávania a kreatívnu tvorbu študentov, ale aj na trávenie voľné-ho času študentov a pedagógov a pri plánovaných

pokračovanie na strane 4

Foto: rch

SPU podpísala dekrét Magna Charta Universitatum

Slovenská poľnohospodárska univerzita v Nit-re sa 18. septembra oficiálne stala súčasťou združenia univerzít Magna Charta Universita-tum.

Na pôde štvrtej najstaršej univerzity sveta - Univer-zity v Salamance v Španielsku, sa pri príležitosti osláv 800. výročia jej vzniku obnovila možnosť pre ďalšie univerzity deklarovať príslušnosť k Magna Charta Universitatum (MCHU).

Tým sa SPU zaviazala dodržiavať akademické hod-noty tvoriace hlavné poslanstvo Charty, teda nezávis-lost' akademickej slobody, dostupnosť vzdelania a slo-bodu bádania a prepájanie vzdelávacej a výskumnej aktivity.

MCHU založila Univerzita v Bologni a Európska konferencia rektorov v roku 1988. Dokument osla-vujúci univerzitné tradície zároveň podporuje pre-pojenia medzi európskymi a svetovými univerzitami. Vo svojich článkoch zahŕňa hlavné hodnoty a normy, ktoré by mali univerzity uznávať ako spoločné eu-rópske dedičstvo. Hodnotami musia univerzity žiť, vyznávať ich v každodennej práci. Vyžaduje to od nich vnútornú integritu, spoločenskú zodpovednosť, inovatívnosť, všetko spojené s ich misiami. Doteraz dokument podpísalo viac ako 800 univerzít z 86 krajín a zo Slovenska je 17 univerzít signatárom tejto myšlienky.

Viac na: www.magna-charta.org

KZVMVP

pokračovanie na strane 5

Foto: za

SPU na veľtrhoch vzdelávania a kariéry

Poskytnúť študentom stredných škôl komplexné informácie a poradenstvo pri voľbe pomaturitného štúdia je cieľom Európskeho veľtrhu pomaturitného a celoživotného vzdelávania Gaudeamus Slovakia a veľtrhu Akademia & Vapac. Na oboch tohtoročných podujatiach nechýbala ani SPU v Nitre.

Šiesty ročník Gaudeamus Slovakia prebiehal 26. a 27. septembra na nitrianskom výstavisku Agrokomplex. Záštitu nad ním prevzala aj SPU v Nitre. Veľtrh oficiálne otvoril poverený prorektor SPU pre vzdelávaciu činnosť a ECTS doc. Milan Šimko. Ako povedal, vzdelanie je jednou z najvyšších hodnôt človeka. Bez kvalitného vzdelania sa dnes ťažko uplatniť na trhu práce, stalo sa vzácnym ekonomickým artiklom. Na veľtrhu sa prezentovalo 270 vzdelávacích inštitúcií. Študenti si mohli vybrať z vyše 5-tisíc študijných programov.

SPU sa prezentovala novou expozíciou (na snímke), ktorú navrhla Mgr. Art. Soňa Bellérová. Zástupcovia fakúlt poskytli záujemcom o štúdium podrobné informácie a v rámci expozície Veda pre život zaujímavou a interaktívnou formou priblížili výsledky vedeckej činnosti a ich uplatnenie v praxi.

V Národnom tenisovom centre v Bratislave sa brány 22. ročníka veľtrhu štúdia a kariéry Akademia & Vapac otvorili 9. októbra. Počas troch dní ho navštívili tisíce záujemcov. rch

Biotechnológie a kvalita surovín a potravín

Fakulta biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre, Ústav genetiky a biotechnológií rastlín a Centrum biológie rastlín a biodiverzity SAV organizovali 13. medzinárodnú vedeckú konferenciu s uvedeným názvom. Konala sa 17. - 19. septembra na Smolenickom zámku.

Cieľom podujatia bolo predstaviť aktuálne trendy v oblasti biotechnológií, molekulárnej biológie, dizajnu a inovácií potravín, personalizovanej výživy a zdravia, inovačných trendov v potravinárskom priemysle, ako aj prepojiť vedecké poznatky s praxou. Prezentované výsledky formou 21 prednášok a 53 elektronických posterov a medzinárodné zastúpenie sto akademických a vedeckých pracovníkov z 10 krajín vrátane zástupcov potravinárskych firiem potvrdzujú, že konferencia bola na vysokej odbornej úrovni. Významným prínosom bola sekcia Inovačné trendy v praxi, kde sa predstavili zástupcovia potravinárskych spoločností s poukázaním na ich uplatnenie, význam a zastúpenie v medzinárodnom priestore. Sekcia tvorila prepojenie vedeckých a odborných poznatkov a bola sprevádzaná širokou diskusiou, čo svedčí o potrebe a význame integrácie vedy do praxe pre inovácie využiteľné širokou verejnosťou - spotrebiteľom.

Z pohľadu vedeckej školy bola významná sekcia Ocenenie mladých vedcov určená pre doktorandov a mladých vedeckých pracovníkov, ktorí vystúpili s prezentáciami svojich výsledkov. Príspevky z konferencie sú publikované vo vedeckom časopise FBP The Journal of Microbiology, Biotechnology and Food Sciences a v knihe abstraktov.

Prof. Adriana Kolesárová, FBP

Botanické leto slávnostne otvorené. Prináša aj zabudnuté druhy letničiek

V rámci programu Mením moje mesto, ktorý vznikol vďaka podpore mesta Nitra a Nitrianskej komunitnej nadácie (NKN), získala Botanická záhrada SPU grant vo výške 4-tisíc eur na zrealizovanie projektu výsadby kvetinových lúk s názvom Botanické leto. Slávnostné otvorenie, na ktorom sa zúčastnil aj primátor Nitra Jozef Dvonč a zástupkyňa NKN Natália Zákopčanová, sa konalo 27. septembra.

Foto: za

Riaditeľka BZ Ing. Erika Mňahončáková, PhD., podakovala predstaviteľom oboch inštitúcií za možnosť zapojiť sa do projektu a vytvoriť ľuďom v meste atraktívne prírodné prostredie. Podľa slov primátora, starostlivosť o zeleň, parky a verejné priestranstvá, je najkrajšou spoluprácou, aká môže byť medzi mestom a SPU. Letničkové záhony symbolicky uviedli do života košíkom kvetov.

Čo je to Botanické leto?

Na ploche s rozlohou 1600 m² sa nachádza sedem záhonov letničiek vysiatych priamo zo špeciálne namiešaných zmesí. Podľa slov Ing. Noemi Péterovej, vedúcej Oddelenia dendrológie, systematiky rastlín a dekoratívnej flóry BZ a zároveň jednej z realizátoriek projektu, každý záhon je iný, vzhľadom i farbou. Rozlíšené sú výškovo, skorosťou kvitnutia a nakvitania.

„Záhon Chambord bol namiešaný špeciálne pre výstavu na zámku Chambord vo Francúzsku. Letný expres bol charakteristický prvým nakvitaním,

hral jemnými farbami od bielej po ružovú. Strede charakterizujú pôvodné kvety, ktoré ľudia kedysi pestovali pri záhradkách, napríklad ľan, nechtík, slez, slezovec. Orient je charakteristický teplými farbami, Ultramarín zasa ladením domodra. Letný zber sa vyznačuje kvetmi typickými pre naše bábiky, ako sú cínne, krasul'ka, slez, slezovec. Divoké leto tvorili najskôr drobne kvitnúce cínne v pastelových farbách, neskôr tu prevládli krasul'ky, ktoré výrazne posunuli výšku záhonu a dodali mu úplne iný výraz,“ prezradila N. Péterová.

Každý záhon je doplnený tabuľkou s opisom sortimentu. Letničkové zmesi, použité pri výsadbe, zároveň prinášajú obohatenie sortimentu o viaceré „zabudnuté“ druhy.

Návštevníkov BZ SPU potešia tiež nové lavičky a koše, zakúpené z prostriedkov grantu. za

Čítajte v e-pol'nohospodári

Ing. Erika Mňahončáková, PhD.: Šalvia - nosná rastlina záhonov v botanickej záhrade

Na SPU otvorili nový akademický rok aj za účasti ministerky pôdohospodárstva

pokračovanie zo strany 1

a zástupcovia praxe, združení a komôr, z ktorých mnohí sú úspešní bývalí absolventi SPU, etablovaní v praxi. Predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Emil Macho akcentoval najmä dôležitosť prepojenia štúdia a praxe, ako aj výzvy, na ktoré musíme reagovať. „Potrebujeme zvýšiť konkurencieschopnosť nášho odvetvia minimálne na úroveň porovnateľnú s okolitými krajinami. S tým súvisí aj výchova absolventov, ktorí porozumejú výzvam 21. storočia v chlebovom odvetví a tiež odborníkov, ktorí odovzdajú svoje poznatky budúcej generácii.“ Predseda komory zdôraznil, že sektor potrebuje mladých úspešných ľudí, ktorí absolvovali vysokoškolské štúdium, aby zabezpečili generačnú výmenu. Študentom zaželal veľa motivácie, aby svoje vedomosti zúročili doma na Slovensku.

Na záver sa slávnostnému auditóriu prihovril primátor Nitra Jozef Dvonč, ktorý zároveň odovzdal Pamätný list mesta Nitra bývalému rektorovi prof. Petrovi Bielikovi, novej rektorky doc. Klauddii Halászovej a dekanovi Fakulty biotechnológie a potravinárstva prof. Jánovi Tomášovi.

Program zasadnutia už tradične obohatil svojím vystúpením FS Zobor. Renáta Chosraviová

Otvorenie nového akademického roka 2018/2019 na SPU v Nitre s účasťou vzácných hostí, medzi nimi ministerky pôdohospodárstva G. Matečnej Foto: za

Svetový kongres agrárnych právnikov o súčasných výzvach v agrárnom práve

Pedagógovia Katedry práva Fakulty európskych štúdií a regionálneho rozvoja SPU v Nitre sa zúčastnili na 15. medzinárodnom kongrese agrárnych právnikov UMAU, ktorý sa konal 18. - 22. septembra na Univerzite Adama Mickiewicza v Poznani, Poľsko.

Podujatie, na ktorom sa zúčastnilo 150 akademických zástupcov univerzít z celého sveta, bolo

tematicky zamerané na súčasné výzvy v agrárnom práve v kontexte globalizácie, regionalizmu

Foto: archív FEŠRR

Riziká, prevencia, riešenia

V poradí už devätnástá konferencia zameraná na rizikové faktory potravinového reťazca sa konala 26. - 29. septembra v maďarskej dedinke Mátrafüred.

Zakladateľom tradície organizovať toto vedecké podujatie je SPU v Nitre, ktorá je každoročne aj spoluorganizátorom konferencie s Pedagogickou univerzitou v Krakove, Univerzitou v Rzeszowe a Univerzitou sv. Štefana v Gödöllő (UŠG).

Konferenciu v Maďarsku otvoril hlavný organizátor Gábor Géczy z UŠG, históriu tejto medzinárod-

nej platformy predstavil prof. Peter Massányi z FBP SPU.

Početnú skupinu účastníkov z Maďarska, Talianska, Poľska a ČR doplnil na podujatí aj deväťčlenný kolektív z Katedry fyziológie živočíchov FBP SPU. Aktuálne témy boli prezentované počas všetkých troch dní, v rámci ďalšieho programu sa účastníci

a lokality. Účastníci poukázali na význam vzdelávania v oblasti agrárneho práva na poľnohospodárskych univerzitách. Prednášky a rokovania v sekciách boli zamerané aj na výsledky výskumných úloh zúčastnených krajín. Okrem odborných otázok vlastníctva, ochrany a užívania poľnohospodárskej pôdy sa prezentácie európskych univerzít a univerzít z Južnej Ameriky zamerali na ochranu potravín, politiku EÚ v tejto oblasti, administratívno-právne obmedzenia chovu domácich zvierat, právne aspekty prepravy zvierat v EÚ, ale aj na brexit, poľnohospodárstvo a decentralizáciu. Zástupcovia univerzít z Južnej Ameriky prezentovali problematiku opatrení proti degradácii pôdy ako globálnej výzvy pre právo, či význam geografických indikácií v súčasnom kontexte agrárneho podnikania. Doc. Jarmila Lazíková z FEŠRR vystúpila s príspevkom o užívaní poľnohospodárskej pôdy na Slovensku.

Šestnásty kongres sa uskutočnil v roku 2020 v Nikaragve. FEŠRR

oboznámili aj s praktickými riešeniami implementovanými v prostredí tepelnej elektrárne Mátra. Výstupom konferencie je vedecká publikácia Researched Risk Factors of Food Chain, v ktorej sú sumarizované biologické, potravinárske a technické aspekty ovplyvňujúce bezpečnosť potravinového reťazca. Ing. Filip Tírpák, FBP

Na konferencii o jedinečnom význame a nepopierateľnej existencii humusových látok

Foto: archív ET

Najnovšie poznatky v oblasti štúdia humusových látok a organickej hmoty rôznych ekosystémov, ako aj globálneho kolobehu uhlíka v nadväznosti na klimatické zmeny, boli prezentované na 19. medzinárodnej konferencii IHSS (International Humic Substances Society). Konala sa 16. – 21. septembra v bulharskej Albene.

Zúčastnili sa na nej zástupcovia 23 krajín z celého sveta. Našu krajinu zastupovala RNDr. Gabriela Barančíková, CSC., NPPC – VÚPOP, doc. Erika Tobiasšová, SPU a doc. Erika Gömöryová, TUZVO, (na snímke), ktoré prezentovali najnovšie výsledky získané v rámci riešenia projektu APVV-14-0087 Environmentálne hodnotenie regulácie pôdneho organického uhlíka v rôznych ekosystémoch, na ktorom participuje aj SPU v Nitre.

Okrem humusových látok, ktoré sa prirodzene nachádzajú v životnom prostredí, sa diskutovalo aj o komerčných produktoch vyrobených na báze humusových látok a ich možnom využití a pozitívnom pôsobení v poľnohospodárstve, potravinárskom, kozmetickom i farmaceutickom priemysle, ako aj pri rôznych remediačných aplikáciách. Bohatá diskusia sa viedla o existencii a dôležitosti humusových látok a humínu. Budúca konferencia sa bude konať v roku 2020 v štáte Colorado, USA.

Na FEŠRR zavítali kolegovia z Univerzity West Attica

Fakulta európskych štúdií a regionálneho rozvoja SPU v Nitre privítala 25. septembra kolegov z partnerskej Univerzity West Attica z Grécka.

Foto: archív FEŠRR

Predmetom diskusie boli najmä aktuálne otázky spolupráce v oblasti vzdelávania, výskumu a medzinárodnej projektovej spolupráce v rámci pripravovaných výziev. Počas pracovnej návštevy sa uskutočnili aj výberové prednášky prof. Giorgosa Prezerakosa na tému Ochrana duševného vlastníctva v ére internetu a prof. Panosa Yannakopoulou na tému IKT a globalizácia.

Ďalším krokom k zahájeniu medzinárodnej spolupráce bolo podpísanie bilaterálnej zmluvy v rámci programu ERASMUS+, ktorá zakotvila príležitosť mobility pre dvoch študentov a dvoch zamestnancov SPU a gréckej univerzity absolvovať pobyt na partnerskej univerzite. Mobility umožnia v rámci pridanej hodnoty aj propagáciu SPU z pohľadu jej vzdelávacích a výskumných kapacít.

Fakulty na Európskej noci výskumníkov

Výskumníci v nás bolo motto dvanásteho ročníka najväčšieho festivalu vedy – Európska noc výskumníkov (ENV), ktorý sa konal 28. septembra paralelne v Bratislave, Banskej Bystrici, Košiciach, Poprade a v Žiline. Na podujatí sa prezentovali aj tri fakulty SPU v Nitre.

FBP zaujala viacerými pokusmi

Zástupcovia Katedry fyziológie živočíchov reprezentovali Fakultu biotechnológie a potravinárstva v Banskej Bystrici stánkom s názvom Tajomstvá nášho tela. Zameraný bol na základy pipetovania, výrobu farebných eppendorfových náhrdelníkov, pozorovanie buniek, tkanív a orgánov pod mikroskopom, praktickými pokusmi s krvou a žľazou a prezentáciu „vedeli ste, že...?“ Katedra skladovania a spracovania rastlinných produktov spolu s Katedrou hodnotenia a spracovania živočíšnych produktov zaujali tematickým stánkom Študujeme, čo jeme a pijeme. V stánku prezentovali potravinárstvo a potraviny ako neodlučiteľnú súčasť nášho každodenného života. Návštevníkom poskytli rôzne informácie a predstavili ukážky a senzorické hodnotenie z oblasti vinárstva, kávy, povzbudivých pochutín, cereálnych technológií a včelích produktov.

FEM sa prezentovala cez projekt

V Banskej Bystrici boli prezentované aj aktivity Fakulty ekonomiky a manažmentu prostredníctvom spoločnosti Granvia a spoločného projektu zameraného na skúmanie dopadov rýchlostnej cesty R1 PR1BINA na socio-ekonomický rozvoj, životné prostredie, ako aj implementáciu aktivít smerujúcich k zvyšovaniu povedomia o ochrane životného prostredia a biodiverzite.

TF ponúkla aj prechod bludiskom

Zástupcovia Technickej fakulty prezentova-

li výsledky svojej tvorivej činnosti už piatykrát na ENV v priestoroch bratislavskej Starej tržnice. Zaujali oboma svojimi vedeckými stánkami. Prvý, s názvom Ukáž mi správnu cestu, bol zameraný na prezentáciu možnosti využitia systému MS Kinect. Úlohou návštevníkov bolo pomocou prsta nájsť a ukázať správnu cestu pre postavku cez labyrint. V druhom stánku – Vypočuj si svoju fotku, návštevníkov zaujala možnosť vnímania svojho obrazu prostredníctvom sluchu. Frekvencie farieb a jas bodov obrazu boli konvertované do akustického pásma podľa jedinečného algoritmu, ktorý bol navrhnutý pre umeleckých nadšencov.

Ako sa vyjadrili zástupcovia zúčastnených fakúlt, tohtoročný veľký záujem mladšej generácie o prezentované aktivity bude pre nich silnou motiváciou zapojiť sa aj do ďalšieho ročníka. rch

Vo vedeckom stánku TF

Foto: archív TF

Profesor Ján Jech – vedec, odborník, učiteľ

Významné životné jubileum – 80 rokov, nedávno oslávil Dr. h. c. prof. Ing. Ján Jech, PhD., pedagóg, vedec, emeritný profesor SPU v Nitre.

Jeho životná cesta sa začala 22. septembra 1938 v Nižnej Pisanej na východnom Slovensku. Po absolvovaní gymnázia vo Svidníku študoval odbor poľnohospodárska a lesnícka technika na Mechanizačnej

fakulte VŠZ v Prahe. Po promócii, v roku 1962, nastúpil na Katedru mechanizácie rastlinnej výroby MF Vysokej školy poľnohospodárskej v Nitre. Vtedy ešte netušil, že na tomto pracovisku stráví celý život.

Celú svoju profesionálnu kariéru, dlhých 56 rokov, venoval práci v prospech univerzity. Začínal v roku 1962 ako vedecko-pedagogický pracovník so špecializáciou na stroje pre rastlinnú výrobu. V r. 1971 získal titul kandidáta vied, v r. 1972 docenta a v r. 1989 vysokoškolského profesora. V rokoch 1977 až 1990 vykonával funkciu prorektora, od r. 1995 do 1997 bol prodekanom vtedajšej Mechanizačnej fakulty a v rokoch 1997 – 2003 predsedom Akademického senátu SPU.

Svoje odborné znalosti uplatňoval ako pedagóg, vyučoval mechanizáciu rastlinnej výroby, stroje na spracovanie pôdy, sejbú a ochranu rastlín, na zber poľných plodín, na pozberovú úpravu, spracovanie a skladovanie rastlinných materiálov, viedol diplomové a študentské vedecké práce, vychovával doktorandov. Venoval sa problematike konštrukcie strojov na zber a pozberovú úpravu zrnín, ovocia, zeleniny, chmeľu, liečivých rastlín a ich kvalite. Je spoluzakladateľom agrofyziky na Slovensku, spoluautorom vysokoškolských učebníc, vynálezov, stoviek vedeckých a odborných prác, publikovaných doma a v zahraničí.

Pôsobil ako člen vedeckých rád univerzít, fa-

kúlt a vedeckých inštitúcií, redakčných rád vedeckých a odborných časopisov, člen komisií pre štátne skúšky na viacerých slovenských a českých VŠ a i. Je emeritným členom Slovenskej akadémie pôdohospodárskych vied. Bol zakladajúcim a dlhoročným prezidentom Združenia výrobcov a predajcov poľnohospodárskej techniky na Slovensku – Agrion. Je nositeľom mnohých ocenení za pedagogickú a vedeckovýskumnú prácu, medzi ktorými nechýbajú ani najvyššie rezortné vyznamenania. V roku 2003 mu Technická univerzita v Russe udelila čestný doktorát.

Od roku 2008 je emeritným profesorom Technickej fakulty SPU. Dodnes aktívne spolupracuje s poľnohospodárskou praxou.

Významný je i jeho podiel v oblasti športu. Aktívne sa venoval cyklistike, lyžovaniu, džudu, orientačnému behu, lyžiarskemu biatlonu. Pôsobil v mnohých funkciách v odboroch ČSTV, nielen ako riadiaci pracovník, ale aj ako tréner a organizátor. Pod jeho vedením športovci reprezentovali školu, mesto a kraj a dosahovali významné výsledky. Vychoval viacerých akademických majstrov Slovenska a Československa. Veľa času venoval aj práci s deťmi zamestnancov VŠP, organizoval pre ne lyžiarske výcviky, zimné aj letné tábory. V oblasti spoločenského života treba vyzdvihnúť jeho aktívne pôsobenie vo funkcii poslanca Mestského zastupiteľstva v Nitre, kde pôsobil 16 rokov ako predseda komisie pre školstvo a šport a predseda komisie pre životné prostredie a dopravu.

Dr. h. c. prof. Ing. Ján Jech, PhD., je osobnosťou, ktorá významne formovala život mnohých generácií mladých ľudí v jeho okolí. V mene jeho alma mater mu srdečne blahozeláme k životnému jubileu a prajeme veľa zdravia a invencie do ďalšej práce!

Kolektív TF

Foto: rch

Hlavnú cenu Agrofilmu získal český film. SPU ocenila holandskú snímku

Na 34. medzinárodnom filmovom festivale Agrofilm, ktorý sa konal od 1. do 6. októbra, bolo ocenených 14 filmov. Slávnostné odovzdávanie cien sa konalo 5. októbra v kinosále OC Mlyny Nitra.

Na tohtoročný festival tvorcovia z 24 krajín prihlásili 91 dokumentárnych filmov. Hlavnú cenu Agrofilmu si odniesli českí tvorcovia za film Zdravšia krajina. Ide o dokumentárne zastavenie u poľnohospodárov, ktorí využívajú poľnohospodársku pôdu v súlade s ochranou životného prostredia. Cenu ministerky pôdohospodárstva získal rakúsky film Zlaté gény.

Partnerom festivalu je už tradične SPU v Nitre, ktorá každoročne udeľuje jednému zo súťažných filmov Cenu rektora. Tento rok ju získal holandský film Dobré živiny, zameraný na tematiku GMO. Ocenenie autorovi snímky za vedenie univerzity odovzdal poverený prorektor SPU pre medzinárodné vzťahy a prácu s verejnosťou Ing. Ivan Takáč, PhD. Festival priniesol aj tento rok do univerzitného prostredia kvalitné medzinárodné filmy, ktoré sa tešili širokému záujmu divákov. Premiatí deň na FEM, organizovaný 2. októbra v spolupráci s Klubom poľnohospodárskych odborníkov pri SPU, bol obohatený o komentáre, diskusiu a odborné prednášky. Ďalšie dni, 3. a 4. októbra, organizátori pripravili filmovú projekciu v KC ŠD A. Bernoláka.

rch

Z Letnej školy samosprávy

Foto: archív JS

Katedra verejnej správy FEŠRR pod vedením Ing. Evy Balážovej, PhD., organizovala 10. – 14. septembra ôsmy ročník projektu Letná škola samosprávy v obci Oravská Polhora.

Zúčastnilo sa na nej 25 študentov s tromi pedagógmi. Oravská Polhora je najsevernejšou obcou na Slovensku, ocenená titulom Dedina roka 2017. Študentom ju priblížil starosta Michal Strnál, absolvent FEŠRR, ako aj prednosta obecného úradu Tomáš Tyrol, s ktorými študenti absolvovali interaktívnu prednášku a diskusiu. Následne si prezreli obec a oboznámili sa s realizovanými projektmi. V rámci projektu študenti vyhodnotili a doplnili SWOT analýzu PHSR obce o svoj pohľad. Súčasťou LŠ samosprávy bol aj primárny výskum, kde prostredníctvom dotazníkov a podkladov pre sieťovú analýzu vzťahov získavali relevantné informácie od miestnych aktérov, ktorí sa podieľali na rozvoji obce - samospráva, podnikatelia, občianske združenia. Na základe získaných informácií študenti vyhodnotili, že základným prvkom rozvoja obce je využívanie jej silných stránok a úzka spolupráca a podpora jednotlivých miestnych aktérov. V neposlednom rade dôležitým prvkom v procese rozvoja obce je jej manažment na čele so starostom a obecným zastupiteľstvom.

Bc. Jozef Savara, FEŠRR

Uhrínov deň 2018

Katedra fyziológie živočíchov Fakulty biotechnológie a potravinárstva SPU v Nitre organizovala vedeckú konferenciu ako spomienku na 15. výročie od úmrtia prof. MVDr. Vladimíra Uhrína, DrSc. Konala sa 20. septembra, v deň jeho nedožitych 89. narodenín.

O profesorovi Uhrínovi

Vedec a pedagóg venoval celý svoj tvorivý život a dielo rozvoju zootechnických a veterinárskych vied, povolanie neopustil ani v rokoch normalizácie po vynútenom odchode z VŠP v Nitre. Už počas štúdií aktívne pôsobil na chirurgickej a očnej klinike, na ktorej sa po absolvovaní stal riadnym asistentom. Po obhajobe kandidátskej dizertačnej práce v r. 1960 sa habilitoval na VŠV v Brne za docenta veterinárnej anatómie. V r. 1962 odišiel na Katedru fyziológie a anatómie hospodárskych zvierat VŠP v Nitre, kde bol dlhoročným vedúcim. Neskôr bol zvolený za prorektora VŠP a v dvoch funkčných obdobiach bol na poste prodekanu Agronomickej fakulty. Za profesora bol vymenovaný v r. 1990 a o rok neskôr obhájil vedeckú hodnosť DrSc. Vo svojej vedeckovýskumnej práci sa venoval problematike chorôb kĺbov hospodárskych zvierat, neskôr štúdiu morfofenetiky buniek a tkanív. Z výsledkov prác o štruktúre a raste svalových vlákien a tukových buniek čerpal najmä šľachtiteľská prax pri zvyšovaní produkcie a kvality mäsa. Bol priekopníkom zavádzania elektrónovej mikroskopie do zootechnického výskumu na Slovensku.

Z vedeckého podujatia

S úvodným príhovorom na konferencii vystúpil prof. J. Bulla, následne odznela prednáška prof. P. Uhrína (publikovaná v Science), prof. M. Martiniakovej (UKF) a prof. P. Massányiho (SPU). Vystupujúci sa zamerali hlavne na prínos prof. V. Uhrína vo formovaní mladých vedeckých pracovníkov a zavádzaní originálnych metodických postupov. V diskusii vystúpili viacerí profesori súputníci, kolegovia a žiaci, ktorí na neho spomínajú ako na človeka dobrého ducha, tolerantného, kolegijného a vedecky náročného.

Z podujatia bol vydaný zborník.

OVK

Pavilón BZ prešiel rozsiahlou rekonštrukciou

V univerzitnom kampuse sídli aj dvojica katedier Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva. Katedra zeleninárstva a Katedra ovocinárstva, vinohradníctva a vinárstva privítali v septembri študentov vo vynovených priestoroch pavilónu BZ.

Rekonštrukčné práce na budove sa začali už v októbri 2017 výmenou čelných okien, následne pokračovala rekonštrukcia strechy a zateplenie fasády. V marci 2018 bolo prebudované laboratórium Katedry zeleninárstva na prízemí budovy a počas letných mesiacov sa uskutočnila rekonštrukcia kancelárií a cvičební. Jej súčasťou bola výmena sanity, obkladov, podláh a nábytku. „Mali sme náročné leto, sme však radi, že sme všetko stihli pripraviť pred začiatkom semestra a študenti i zamestnanci tu našli príjemné prostredie pre prácu a štúdium,“ zhodli sa vedúci oboch pracovísk, doc. Alena Andrejiová a doc. Oleg Paulen. Oprava budovy bola financovaná z účelovej kapitálvej dotácie a prostriedkov univerzity. Finančné prostriedky na rekonštrukciu interiéru budovy poskytla fakulta.

Areál SPU stále vzbudzuje pozornosť odborníkov i laikov

V rámci Dní európskeho kultúrneho dedičstva sa 26. septembra konala v Aule SPU prednáška doc. Roberty Štěpánkovej, prodekanke Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva, o areáli Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre – národnej kultúrnej pamiatke.

Prezentácia pozostávala z viacerých častí s cieľom objasniť súvislosti, ktoré viedli k tomu, že pôvodný areál bol zaradený do registra nehnuteľných kultúrnych pamiatok Ústredného zoznamu pamiatkového fondu ako národná kultúrna pamiatka, urbanistické súvislosti, typ a tvaroslovné prvky, ktoré objekt radia k funkcionalistickej architektúre. Autorka začala príbehom, ktorý viedol k vybudovaniu areálu - dominanty mesta Nitry. Nesú sa s ním mená viacerých osobností – architekta Vladimíra Dedečka, Rudolfa Miňovského a mnohých ďalších, ktorí boli pri tvorbe štúdie a realizácie architektonického zámeru. „Architekti presadili myšlienku, že škola sa bude budovať v priestoroch leťtiska. Ich nápad bol skvelý. Otvorili cestu, bránu pre rozvoj mesta na druhú stranu rieky, ovplyvnili jeho urbanistický rozvoj, ale tiež otvorili perspektívu pre budovanie a následný vývoj veľkého areálu univerzity, ktorá tým položila základ tváre nového mesta,“ povedala R. Štěpánková. Konštatovala, že v strede mesta by areál nemal priestor na rozvoj, výstavbu internátov, nových fakúlt, vybudovanie botanickej záhrady a demonštračných poličiek. V rámci prezentácie predstavila aj zastavovací plán areálu VŠP, dobové fotografie z výstavby a moderné pohľady. Architekti v urbanistickom komplexe rozmyšľali nielen o pavilónovej

výstavbe, ale aj o zelenom areáli, čo sa im aj podarilo. Veľmi dôležité bolo uvažovať aj o kompozícii. Dominantou je aula, ktorú mnohí nazývajú ufo, ležiaca v osi významnej mestskej komunikácie. „Za aulou je kulisa zvlneného reliéfu – polia, ktoré menia farby podľa ročného obdobia – čo je tiež typické pre poľnohospodársku univerzitu,“ zdôraznila R. Štěpánková.

Nadčasový objekt SPU je v súčasnosti plne funkčný. Rozhodnutím Pamiatkového úradu SR z roku 2014 bolo deväť objektov pôvodného areálu SPU v Nitre vyhlásených za národnú kultúrnu pamiatku. Slovenská pošta v januári 2017 vydala poštovú známku v emisnom rade Kultúrne dedičstvo Slovenska s motívom SPU - pohľadom na Aulu maximu, v nominálnej hodnote 1,25 eur. Súčasne s poštovou známkou bola vydaná obálka prvého dňa s pečiatkou FDC a domicom mesta Nitry. Areál patrí k vysoko hodnoteným architektúram Slovenska 20. storočia, získal viaceré dobové ocenenia. Ocenenia získal aj hlavný projektant areálu V. Dedeček.

Na záver R. Štěpánková vyzdvihla citlivý prístup vedení univerzity k objektu, vďaka čomu sa areál podarilo zachovať v pôvodnej kondícii. V rámci diskusie sa hovorilo najmä o udržateľnosti národnej kultúrnej pamiatky.

Renáta Chosraviová

Foto: za

FEM s podporou IBM vybudovala multimediálnu a multifunkčnú cvičebňu

Jedným z výsledkov aktívnej spolupráce Fakulty ekonomiky a manažmentu s praxou je vytvorenie nového moderného priestoru pre študentov. Ide o multimediálnu a multifunkčnú cvičebňu, vybudovanú vďaka podpore a spolupráci so spoločnosťou IBM.

Ako uviedla dekanka FEM prof. Elena Horská na slávnostnom otvorení 24. septembra, spolupráca fakulty s IBM zaznamenáva pokroky. „Kým pred piatimi rokmi to boli najmä výberové prednášky a témy diplomových prác, za posledné tri roky sme sa snažili vytvoriť základy systémovej spolupráce a integrovať ju do vzdelávacieho procesu. Predstavili sme unikátny projekt Job shadowing a každý semester vysielame skupinku študentov s učiteľmi do IBM, aby tam so svojím manažérom prežili jeden reálny pracovný deň. V rámci tzv. PhD. týždňa majú zase doktorandi FEM možnosť tráviť týždeň v IBM v Bratislave. Spoločnosť IBM sme ponúkli možnosť trvalej prezentácie, ktorá by nemala iba formu informačnej či marketingovej správy, ale bola by aj funkčná a využiteľná v podmienkach fakulty. A tak vznikol Koncept multifunkčnej a multimediálnej cvičebne, výsledkom ktorého je novovybudovaný priestor pre študentov,“ informovala dekanka.

Spoluprácu s FEM pozitívne zhodnotila personálna riaditeľka IBM pre strednú Európu Radka Blumlová. Zároveň zdôraznila, že úspešným čerstvým absolventom ponúkajú aj prácu. „Začiatkom roka 2017 počet študentov SPU tvoril 7 % z celkového počtu zamestnancov IBM, začiatkom roka 2018 to bolo 8 %.“

Multifunkčná a multimediálna

Cvičebňa je multifunkčná, bude slúžiť najmä na výučbu, rôzne stretnutia, napr. projektových tímov, skupín študentov a pod. Rozdelená je na vzdelávaciu a oddychovú zónu. Pokiaľ ide o multimediálnosť, ako nás informovala RNDr. Darina Tóthová, PhD., vedúca Centra informačných technológií FEM, v cvičebni sa nachádza nábíjateľná skriňa pre NB, ktorá „skrýva“ 26 NB pripojených do počítačovej siete pomocou bezdrôtovej počítačovej siete SPU. Cvičebňa je ozvučená a umožňuje riešiť videokonferenčné prenosy s celým svetom. K dispozícii je kamera, ktorá snímá dianie v cvičebni alebo môže slúžiť iba učiteľovi pri komunikácii. Notebooky sú tiež vybavené kamerami.

Cvičebňu osviežuje kvetinová výzdoba na neštandardne upravenej časti stropu a skrinkách.

rch

Moderná cvičebňa IBM

Foto: za

Na FZKI otvorili interaktívnu experimentálnu záhradu

pokračovanie zo strany 1

podujatiach i verejnosti. Projekt bol financovaný z projektu KEGA 035SPU-4/2016 Interaktívna experimentálna záhrada a materiálovo podporený Mestskou kompostárňou Krškany, Nitra. V záhrade sa nachádzajú ukážky rôznych typov výsadbí - skupinové výsadby, lúčne zmesi premenlivých kompozícií, doplnené o efekt letníčiek a netradičných zeleninových druhov. Zjednocujúcim prvkom záhonov sú solitéry čremchy obyčajnej a strihané živé ploty z hrabu obyčajného.

Realizácia

Budovanie záhrady priblížila gestorka D. Hillová. Ako povedala, študenti začali projekčnými prácami a osadzovaním zbierkových záhonov, na to nadviazala fáza realizácie záhrady. Budúci záhradný architekt Bc. Róbert Roth, 2. roč. inžinierskeho štúdia, vyzdvihol získanie nových skúseností a overenie si teoretických vedomostí priamo v praxi.

Poslanie a názov

Špecifické poslanie a názov záhrady vysvetlila vedúca projektu V. Šajbidorová.

„Kedže založenie záhrady bol veľký experiment a budú sa v nej realizovať rôzne študentské pokusy, súvisiace s problematikou kvetinových záhonov, názov experimentálna je veľmi výstižný. Interaktivita záhrady spočíva v tom, že záhradu možno navštíviť aj virtuálne. Na to slúži nainštalovaná kamera a webová stránka www.interaktivnazahrada.sk so živým vysielaním, ktorej spustenie sa pripravuje. Jej návštevníci tu nájdu aj ďalšie informácie, kompletnú projektovú dokumentáciu, fotografie z realizácie, pravidelne budú dopĺňané aktuálne snímky z dynamického vývoja záhrady.“ Záhradu plánujú pravidelne otvárať počas rôznych tematických akcií aj pre verejnosť.

Ako povedal dekan prof. D. Igaz, posledný rok ide fakulta v zmysle koncepcie voňavého štúdia, sloganom je študuj okom, študuj nosom, študuj hlavou. Do toho konceptu presne zapadá aj vybudovaná záhrada.

Na otvorení sa zúčastnil aj primátor Nitry Jozef Dvonč, ktorý vyzdvihol spoluprácu s FZKI a myšlienku skrášľovania mesta. Interaktívnu experimentálnu záhradu symbolicky lupeňmi ruží otvorila doc. Daniela Bartošová Krajčovičová, pedagogička, ktorá stála pri zrode fakulty.

Renáta Chosraviová

RECENZIA

Salašníctvo v Karpatoch

V tomto roku vyšla vo vydavateľstve Tribun EU v Brne 500-stranová vedecká monografia Salašníctvo v Karpatoch. Je teritoriálne najcelistvejším a tematicky najkomplexnejším obrazom o agrikultúrnej podobe karpatského salašníctva – jedinečného a európsky významného fenoménu. Konceptuálnym prístupom spája poznatky geografov, etnológov, historikov, environmentalistov a poľnohospodárskych odborníkov. Čitateľ má možnosť prostredníctvom textu prepojeného s archívnym a súčasným fotografickým materiálom vstúpiť do magického sveta Karpát. Autor Ján Novák sa v piatich kapitolách venuje prírodným pomerom, historickému vývoju salašníctva, produkčným a mimoprodukčným funkciám, rastlinným spoločenstvám, využívaniu pasiení, bonitácii, biodiverzite a ochrane pasienkov, ktoré sú základom salašníctva, stavebným objektom. Tiež venuje pozornosť tradičnému spracovaniu ovčieho mlieka v kolibe na salaši, spôsobu života pastierov, tradíciám a zvykom, ktoré sa prejavujú prostredníctvom materiálnej a duchovnej kultúry, ako aj toponymám a marketingovej komunikácii s verejnosťou. Pripomína, že bez pravidelného šetrného spásania pasienkov ustupujú chránené druhy rastlín, znižuje sa biodiverzita a estetická hodnota krajiny. Salašníctvo je chápané nielen ako historický fenomén, ale aj ako prírodné a kultúrne dedičstvo.

r

V ZRKADLE

Tatiana ŠMEHILOVÁ

Pracovná pozícia: typografka, Vydavateľstvo SPU v Nitre

Miesto narodenia: Nitra

Vek: zrelý ☺

Čím ste chceli byť ako dieťa?

Úradníčkou – veľmi ma bavilo všetko pečiatkovať.

Čo ste študovali a prečo práve tento odbor?

Strednú ekonomickú školu – veď ma bavilo to pečiatkovať ☺.

S kým by ste sa chceli stretnúť a porozprávať?

S kýmkoľvek múdрым s nadhľadom a zmyslom pre humor. A ešte s kanadským hercom Keanu Reevesom.

Z čoho ste mali v poslednom období najväčšiu radosť?

Najväčšiu radosť do života mi prinášajú moje baby – a aby som nebola až taká vytešená, tak tú radosť občas znegujú ☺. Ale skôr sa snažím, aby som kvôli čakaniu na veľkú radosť neprestala vidieť tie malé bežné radosti, ktoré často, žiaľ, berieme ako samozrejmosť.

Čo by ste zmenili, keby ste mohli?

Predžila by som deň – to sa však nedá a aj tak by nám bolo málo. Rada by som zmenila to, ako sa niekedy správame k planéte, na ktorej žijeme, k prírode alebo aj k sebe navzájom – to zmeniť môžeme.

Čo rada čítate (počúvate)?

Milujem knihy, sprevádzajú ma celý život a som veľmi rada, že im „prepadli“ aj moje dievčatá. Čítam: beletriu – nič vopred nezatracujem - históriu, literatúru faktu, manuály k práci, sms...☺. Počúvam - záleží od času, únavy, činnosti - blues-rock, rock, pop, soul, folk, hity overené časom, ale aj ticho môžem ☺.

Aké máte koníčky?

Moje dcéry, turistika, hudba, knihy, divadlo, kvetty, joga, moja práca, naša rodinná „smečka“, „rýchla chôdza“.

Máte zlovyk, ktorého sa neviete zbaviť?

Mám veľa zlovykov, s ktorými s väčšími alebo menšími úspechmi bojujem ☺.

Aké hodnoty sú pre vás v živote najdôležitejšie?

Pokora k životu ako takému.

Máte nejaký obľúbený citát?

Napríklad – „Kto chce, hľadá spôsoby, kto nechce, hľadá dôvody“ používam doma tak často, že by som si ho vraj mohla dať aj vytetovať...☺ *rch*

Vzácná wolémia v Botanickej záhrade SPU

Botanický nález 20. storočia, ako odborníci nazývajú vždyzelený strom wolémiu vznešenú, môžete nájsť aj v Botanickej záhrade (BZ) SPU v Nitre. Nedávno ju dostala do daru od košickej BZ.

„Wolémiu našli koncom 20. storočia v utajenom biotope v juhovýchodnej Austrálii,“ hovorí o objavení starobylej ihličnatej dreviny pracovník BZ SPU Ing. Radoslav Kuruc. „Botanici po odbere vzorky vetiev a kôry, ktoré porovnávali v múzeách s fosíliami, zistili, že ide o živú fosíliu. Na svoje znovuobjavenie vzácna drevina čakala 200 miliónov rokov.“

Viacero exemplárov je v súčasnosti roztrúsených po celom svete, celosvetový dopyt po tomto strome viedol k rozsiahlemu programu jeho rozmnožovania. Vo voľnej prírode však rastie menej ako sto wolémií. Na Slovensku možno rastlinu vidieť aj v bratislavskej BZ. *rch*

Za novými poznatkami a skúsenosťami. Zo stáže v Helsinkách

Účasť na vedeckých projektoch bola hlavným cieľom dvojmesačnej stáže prostredníctvom programu Erasmus+ , ktorú som absolvoval v júli a auguste na Univerzite v Helsinkách. Projekty viedla moja miestna školiteľka doc. Kristiina Himanen.

Cieľom hlavného projektu bolo skúmanie interakcií medzi modelovou rastlinou Arabidopsis thaliana a hubou Botrytis cinerea. S cieľom naplniť túto úlohu sme sledovali vplyv inokulácie spórmi húb Botrytis na listy rôznych mutantov rastlín Arabidopsis, ktoré mali mutácie sledovaných génov. Metódou bolo pozorovanie zmien na listoch pomocou RGB imidžingu, ale aj sledovanie citlivejšou metódou pomocou zachytávania fluorescenčného signálu a určenia tzv. kvantového výťažku, čo je parameter fotosyntézy, podľa ktorého sa dá citlivo určiť poškodenie alebo stres rastlín. Obe metódy využívame aj na Katedre fyziológie rastlín na SPU v Nitre.

V ďalšom projekte sme sa zaoberali údajným pôsobením syringolínu, obsiahnutého v baktérii Pseudomonas syringae, na niektoré proteíny. Gény pre skúmané proteíny boli introdukované do genómu Agrobacterium tumefaciens, ktorými boli následne infiltrované pletivá tabaku Nicotiana benthamiana. Na pozorovanie interakcie bola použitá fluorescenčná metóda – pozitívny výsledok sa prejavil fluorescenciou pozorovanou pomocou fluorescenčného mikroskopu. Výsledky oboch výskumov nám umožňujú lepšie pochopiť procesy interakcií škodcov s ich hostiteľmi, vďaka čomu budeme môcť vyvinúť nové ochranné spôsoby, ktoré by imitovali prírodné procesy a boli tak prijateľné v rámci modernej ochrany rastlín.

Okrem týchto projektov, ktoré ašpirujú na publikácie, prebiehali na danom pracovisku dva ďalšie, ktoré prevádzali moji hostitelia pre iné pracoviská v Európe, konkrétne v Lotyšsku a Estónsku. Takto

Infiltrácia transformovaných agrobaktérií do listov tabaku

Foto: archív ECH

som sa mohol zúčastniť aj na medzinárodných projektoch, čo bola tiež výborná príležitosť stretnúť odborníkov z iných krajín. Samozrejmosťou stáže bola aj kultúrna výmena, napríklad v typických fínskych saunách, či vo forme turistiky v miestnej prírode, ktorou Fínsko hojne disponuje, dokonca aj priamo v Helsinkách.

Ing. Erik Chovanček,

doktorand na Katedre fyziológie rastlín FAPZ

Štipendisti FEM vo Viedni

Foto: archív SG

Vďaka aktívnej podpore vedenia FEM a štipendiu z Challenge Fundu FEM absolvovali 3. – 15. septembra štyria študenti fakulty Letnú školu nemeckého jazyka vo Viedni.

Štipendisti, študenti bakalárskeho a inžinierskeho štúdia, získali tým jedinečnú možnosť zlepšiť si svoje jazykové znalosti priamo v nemecky hovoriacom prostredí. Učili sa nielen v rámci intenzívneho kurzu v škole, ale aj počas svojich voľnočasových aktivít.

Ku krásnym spomienkam patrí aj FEM-kárska nedeľa, ktorú strávili spolu so svojimi vyučujúcimi z Katedry jazykov. Spoločne si prezreli najvýznamnejšie pamiatky v srdci Viedne a vybrali sa aj na vrch Kahlenberg s nezameniteľnou vinárskou atmosférou (na snímke).

KJ FEM

Z podujatia v rámci Svetového dňa cestovného ruchu

Mesto Nitra a Katedra manažmentu kultúry a turizmu FF UKF v Nitre organizovali 1. októbra podujatie v rámci Svetového dňa cestovného ruchu (SDCR). Aktívnu účasť ho podporili aj študenti 2. ročníka ŠP rozvoj vidieka a vidieckeho turizmu, z Katedry regionalistiky a rozvoja vidieka FEŠRR SPU, pod vedením Ing. Janky Bereseckej, PhD., (na snímke). Tento rok sa podujatie prepájalo s Dňami európskeho kultúrneho dedičstva. Týmto dňom bol ukončený 13. ročník osláv SDCR sériou cestovateľských prednášok v priestoroch UKF v Nitre, kde vystúpil barista Tomáš Jursa (Coffee Brothers) s prednáškou Nie je káva ako káva, Lenka Záhorská, vedúca oddelenia marketingu Kúpeľov Diamant Dudince, s prednáškou Slovenské kúpele a kúpeľníctvo a etnologička PhDr. Katarína Nádaská, PhD.,

ktorá predstavila tradičné dopravné prostriedky z obdobia, keď klimatizácia, wifi a pohodlné sedadlá boli len snom.

Ing. Janka Beresecká, PhD., FEŠRR

Foto: archív JB

Slovensko – krajina neznámych vlastníkov

pokračovanie zo strany 1

Systémovým riešením sú pozemkové úpravy, ktoré môžu priniesť poriadok vo vzťahoch, skrátiť lehoty konaní, ale aj ušetriť nemalé prostriedky. Ako uviedla ministerka, doteraz bolo ukončených len 418 komplexných a 91 jednoduchých pozemkových úprav (PÚ) z celkového počtu 3 559 katastrálnych území. Cieľom je urýchliť a zefektívniť tento proces. V praxi to znamená inštitucionálne zabezpečiť pozemkové úpravy naprieč viacerými ministerstvami, zadefinovať kompetencie, pripraviť legislatívne a technické predpisy. Ministerstvo pripravuje analýzu, ktorá má stanoviť poradie katastrálnych území, v akom sa budú pozemkové úpravy vykonávať. Kritériami budú najmä rozdrobenosť, počet užívateľov, poberateľov podpôr či nájomcov. Podľa slov ministerky, treba si stanoviť reálne ciele. „Z kapacitných dôvodov možno začať proces scelovania v 120 katastrálnych územiach ročne, to znamená že celý proces by trval asi 30 rokov. Dôležité je zabezpečiť stabilný prísun financií, ktorý sa na 30 rokov odhaduje na 800 – 850 miliónov eur.“ Ministerstvo pôdohospodárstva už vyhlásilo verejné obstarávanie, ktoré vytvorí priestor pre vykonávanie komplexných PÚ vo viac ako 160 katastrálnych územiach. „Alokovaných je viac ako

Foto: Andrej Tárník

44 miliónov eur z PRV,“ povedala šéfka agrotezortu. Tiež avizovala aktualizáciu Koncepcie usporiadania pozemkového vlastníctva, ako aj to, že budú žiadať, aby koncept bol záväzný aj pre ďalšie vlády.

Ako konštatoval predseda Komory pozemkových úprav SR Vladimír Uhlík, zákon o pozemkových úpravách vznikol v roku 1991 a mal ambíciu zrealizovať za necelých 30 rokov takmer celé Slovensko, realita je 12 % územia SR. „Štátna správa sa na tomto úseku veľmi často reorganizovala, to nie je šťastné riešenie, privítali by sme špecializovanú štátnu správu,“ povedal V. Uhlík.

O skúsenostiach poľnohospodárov s PÚ, o tom, že rozdrobenosť pôdy spôsobuje veľké problémy aj mladým farmárom, hovoril predseda Slovenskej poľnohospodárskej a potravinárskej komory Emil Macho. Okrem iného zdôraznil, že vlastníctvo má zaväzovať. „Majiteľ pôdy má nielen právo, ale aj povinnosť starať sa o pôdu, aby nebola erózná a mala kvalitatívne hodnoty.“ Podpredseda Združenia miest a obcí Slovenska a predseda komory obcí Ľubomír Lőrincz akcentoval, že pre riešenie problémov s pozemkovými úpravami je nevyhnutná celospoločenská zhoda a úprava dedičského práva. Práve jeden z aspektov konferencie je aj vyvolanie celospoločenskej diskusie k spôsobu dedenia v SR.

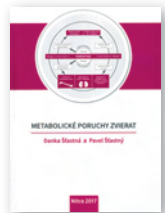
V rámci druhého okrúhleho stola vystúpil Tibor Németh, generálny riaditeľ sekcie výstavby Ministerstva dopravy a výstavby SR, ktorý hovoril o vzťahu a previazanosti PÚ s územným plánovaním, Vladimír Raškovič, riaditeľ Výskumného ústavu geodézie a kartografie v Bratislave priblížil benefity PÚ pre kataster nehnuteľností, Ján Balász, starosta obce Klasov sa podelil o svoje skúsenosti s PÚ vo svojej obci a Jaroslava Doubravová, riaditeľka Odboru metodiky PÚ zo Štátneho pozemkového úradu ČR, priblížila účastníkom konferencie procesný a metodický obsah komplexných PÚ v ČR. *Renáta Chosraviová*

Diplomy absolventom doktorandského štúdia

V aule SPU v Nitre sa 5. októbra konali promócie absolventov tretieho stupňa VŠ štúdia (PhD.). Diplomy si z rúk dekanov príslušných fakúlt prevzalo 44 mladých vedeckých pracovníkov (22 v dennej forme štúdia, 22 v externej). *r*

RECENZIA

Metabolické poruchy zvierat

Vysokoškolská učebnica s uvedeným názvom autorov doc. Danka Šťastnej a prof. Pavla Šťastného vyšla vo Vydavateľstve SPU. Určená je študentom, ktorí sa venujú tejto problematike, ako aj širokej chovateľskej verejnosti.

Publikácia reflektuje problematiku metabolických porúch vyskytujúcich sa pri hospodárskych a domácich zvieratách. Zaoberá sa charakteristikou jednotlivých metabolických chorôb, etiologickými príčinami, druhovým výskytom, symptomatikou a ich prevenciou.

Metabolizmus je základným prejavom živých organizmov. Je prostriedkom na získavanie živín nevyhnutných nielen na prežitie, ale pri zvieratách aj na zachovanie populácie. Metabolická porucha vzniká v prípade zlyhania procesu metabolizmu, čo spôsobí, že organizmus má príliš veľa alebo príliš málo esenciálnych látok potrebných na zachovanie fyziologických procesov a zdravia. „Metabolické ochorenia sú všeobecne akútne stavy, ktoré výrazne reagujú na systematické podávanie deficitnej živiny, pričom by sa práve na základe takej reakcie dalo suplementáciou potrebnej živiny zabrániť vzniku klinicky zjavnej poruchy, prípadne jej recidíve,“ píše autori. Preto je pri zvieratách veľmi dôležitá preventívna diagnostika ich metabolických profilov, alebo rýchla diagnostika už vzniknutej poruchy, prípadne pri podozrení na jej subklinický priebeh.

Publikácia pozostáva zo 16 kapitol. Texty sú vhodné doplnené obrázkami. *rch*

Nad dielom prof. J. Husára: Aj ekonómia je veda

Kniha má podnadpis Ako sa nám ju podarilo aplikovať a kde boli problémy. Dielo hovorí o ekonomickej vede, ktorá vysvetľuje zložité ekonomické javy, ktoré bežný občan vníma spravidla cez ekonomickú politiku vlády. Autor objasňuje základné zákonitosti ekonomiky nielen verbálne, ale aj s dôrazom na ich matematické vyjadrenie, čo v úplnosti zobrazuje jeho matematický model a aj účet vlády na prvej strane obalu diela. Kniha hovorí aj o tom, ako funguje ekonomika v komplexe krajín, čo vidieť na obrázku na poslednej strane obalu. Hovorí o tom, ako zabezpečiť hospodársky ideál.

Oceňujem, že rozoberá aj predchádzajúce myšlienkové úsilie viacerých ekonómov, počnúc A. Smithom, otcem ekonómie. Autor pomerne dôkladne objasnil aj podiel slovenských ekonómov, ktorých zásadné poznatky uvádza aj v rámčekoch, či citovaním poznatku (napr. úver) a to prof. R. Brišku a prof. I. Karvaša už z roku 1943. Dielo vraví aj o príspevku autora, najmä v oblasti konštrukcie matematických modelov, ktoré aplikoval aj v bývalých JRD počas 20-ročného pôsobenia na VÚZH. Boli aplikované vo Francúzku, Maďarsku v Gruzínsku a i. Prof. J. Husár externe prednášal jeden semester aj na SPU v Nitre, na Fakulte ekonomiky a manažmentu. Absolvoval prednáškové pobyty v Kanade, Taliansku, Anglicku a USA. Dielo hovorí aj o problémoch ekonomiky SR po roku 1989. Kniha má 8 kapitol a autor končí svoje úsilie tým, že vysvetľuje, ako by ekonomika mohla fungovať v budúcnosti.

Pri jej čítaní som si uvedomil mnohé ekonomické súvislosti a myslím si, že by mohla byť výborným doplnením výučby ekonomiky aj na našej univerzite. Odporúčam ju, ako doplnkovú literatúru k štúdiu ekonomiky pre uvedomenie si súvislostí, ktoré niekedy pri štúdiu ekonomiky unikajú.

Prof. Dušan Húska

Tradičná jesenná výstava zaujala

Botanická záhrada SPU v Nitre tradične na začiatku jesene organizuje výstavu Farby a plody jesene. Tohtoročná expozícia, ktorá bola sprístupnená od 19. septembra do 16. októbra v skleníkoch botanickej záhrady (BZ), obsahovala vzorky ovocia a zeleniny, menej známych druhov ovocia, ale aj liečivých bylín a kvetov.

Podujatie otvorila riaditeľka BZ Ing. Erika Mňahončáková, PhD., za vedenie sa na ňom zúčastnil poverený prorektor pre vzdelávanie doc. Milan Šimko.

Návštevníci mohli vidieť 37 odrôd hrušiek, 65 odrôd jabloní, 12 odrôd viniča, 30 druhov bylín, 16 odrôd papriky, ale aj sto odrôd chilli papričiek. Práve kolekcia odrôd štipl'avých papričiek v BZ SPU je najväčšou na Slovensku. Pozornosť pútalo aj vyše 20 starých a krajových odrôd fazule. Ako povedal doc. Ján Brindza, vedúci IOBBB FAPZ, krajové a staré odrody spotrebiteľ v obchode bežne nekúpi. V súčasnosti sú v popredí moderné odrody, ktoré vo veľkom dovážame zo zahraničia. Toto treba prehodnotiť. „Staré a krajové odrody sú adaptované na domáce podmienky, schopné prežiť rôzne klimatické zmeny. Sú to vlastne genetické zdroje, rezerva, pre budúce šľachtenie. A šľachtiteľ bude treba vždy,“ podotkol odborník.

V rámci výstavy sa konali aj tri odborné semináre pre študentov a širokú verejnosť. Seminár s názvom

Ovocie a zelenina v praxi, ktorý viedol Ing. Ján Mezey, prilákala aj ovocinárov z praxe. Štipl'avé liečiteľky - odrody chilli papričiek priblížil Ing. Peter Gajdoštin, bylinky ako ich nepoznáme Ing. Ivana Mezeyová. Ing. Hanka Sekulová priblížila liečivé bylinky ako súčasť záhrady. Doc. Jarmila Neugabauerová z Mendelovej univerzity v Brne ukázala, ktoré kvety jesene sú jedlé a zároveň ich mohli účastníci aj ochutnať. *rch*

Staré a krajové odrody fazule

Foto: rch

SPU po šiestykrát víťazne

Na futbalovom štadióne TJ Slávia TUKE v Košiciach sa 12. septembra konal tradičný Turnaj troch univerzít o putovný pohár rektora.

Foto: archív RR

Tento rok bol organizovaný pod záštitou rektorky UVLF v Košiciach J. Mojžišovej. Okrem domáceho mužstva sa na turnaji zúčastnili mužstvá SPU v Nitre a TU vo Zvolene.

Našich reprezentantov prišla povzbudiť rektorka K. Halászová, poverený prorektor T. Tóth, kvestorka Z. Gálová, predsedníčka UO Z. Hlaváčová a ďalší fanúšikovia z SPU. V otváracom zápase nastúpil náš tím proti futbalistom z UVLF v Košiciach. Po opatrnom úvode naši chlapci naplno ukázali svoje futbalové umenie a domácich zdolali vysoko v pomere 6 : 0. Štyri góly zaznamenal Prístavka, po jednom Ducsay a Kirchner. V druhom zápase sme nastúpili proti TU vo Zvolene. Aj nad týmto súperom sme zvíťazili 4 : 1

(góly Prístavka 2, Kirchner 2) a stali sme sa víťazmi turnaja. V poslednom zápase turnaja domáci zvíťazili nad Zvolenčanmi 4:1 a v celkovom hodnotení skončili druhí.

SPU na turnaji príkladne reprezentovali hráči: Massanyi, Žarnovský, Galo, Lörinc, Ducsay, Homola (hrajúci tréner), Dobias, Prístavka, Mindek, Kirchner, Angelovič, Tokár, Sollár, Slanina, Mráz, Récky a vedúci družstva Dolinský.

Najlepším brankárom turnaja sa stal Massanyi, najaktívnejším hráčom ľudský z TU vo Zvolene a najlepším strelcom Prístavka, ktorému sa podarilo streliť šesť gólov.

Roman Récky, predseda ŠK UO pri SPU

OZNAMUJEME

Dekan Fakulty záhradníctva a krajinného inžinierstva SPU v Nitre oznamuje, že:

- 24. októbra 2018 o 9.00 h v posluchárni TD-01, Pavilón FZKI, Tulipánová 7, Nitra, prednesie **Ing. Gabriel Kuczman, PhD.**, vysokoškolský učiteľ na Katedre záhradnej a krajinnej architektúry, verejnú habilitačnú prednášku na tému Revitalizácia verejných priestorov na slovenskom vidieku a o 10.30 h sa uskutoční obhajoba jeho habilitačnej práce;
- 26. októbra 2018 o 9.00 h v posluchárni TD-01, Pavilón FZKI, Tulipánová 7, Nitra, prednesie **Ing. Ján Horák, PhD.**, vysokoškolský učiteľ na Katedre biometeorológie a hydrológie, verejnú habilitačnú prednášku na tému Vplyv poľnohospodárstva na zmenu klímy a o 10.30 h sa uskutoční obhajoba jeho habilitačnej práce.

Dekan Fakulty agrobiológie a potravinových zdrojov SPU v Nitre oznamuje, že:

- 23. októbra o 8.30 h v posluchárni A-01 prednesie **Ing. Michal Rolínek, PhD.**, pedagogický pracovník na Katedre výživy zvierat, verejnú habilitačnú

prednášku na tému Kvalita mledziva prasníc a jeho význam pre životaschopnosť prasiat do odstavu a o 11.30 h v zasadačke KVZ (pavilón T, 4. posch.) sa uskutoční obhajoba jeho habilitačnej práce Efekt prídavku rôznych krmných aditív na vybrané gény antibiotickej rezistencie a črevný mikrobióm ošipáných;

- 23. októbra 2018 o 10.00 h v posluchárni A-01 prednesie **doc. Ing. Milan Šimko, PhD.**, pedagogický pracovník na Katedre výživy zvierat, inauguračnú prednášku na tému Zloženie a štruktúra krmných dávok vo vzťahu k vysokej a udržateľnej produkcii dojníc;
- 25. októbra 2018 o 9.00 h v posluchárni AZ-01 (pavilón Z, prízemie) prednesie **Mgr. Peter Juhás, PhD.**, pedagogický pracovník na Katedre špeciálnej zootechniky, verejnú habilitačnú prednášku na tému Problémy s welfare v chove dobytky a o 11.00 h v zasadačke KŠZ (pavilón Z, 1. posch.) sa uskutoční obhajoba jeho habilitačnej práce na tému Hodnotenie individuálnych behaviorálnych vlastností – temperamentu pri dobytku a ošipáných.

PRÁVE VYŠLI

SKRIPTÁ

A. Látečková a kol.: Účtovníctvo podnikateľov Zbierka príkladov, 2. vydanie, náklad 250 ks, cena 2,90 €.

J. Stred'anský a kol.: Posudzovanie vplyvov na životné prostredie (Proces EIA), 1. vyd., 100 ks, 3,80 €.

J. Žiarovská - K. Ražná: Genetické technológie rastlín – základné princípy a postupy (Návody na cvičenia), 1. vyd., 80 ks, 3,80 €.

M. Angelovičová: Návody na cvičenia z ochrany zvierat a produkcie potravín, 1. vyd., 250 ks, 2 €.

J. Golian - L. Zeleňáková: Ochorenia z potravín, 3. nezmenené vyd., 50 ks, 2,50 €.

UČEBNICE

V. Šimanský a kol.: Pôdoznalectvo, 1. vyd., 300 ks, 10 €.

I. Ubrežiová a kol.: Medzinárodný manažment a podnikanie, 1. vyd., 350 ks, 6,20 €.

VEDECKÁ MONOGRAFIA

M. Horná a kol.: Analýza interiérových vlastností koní a ich vplyv na športovú výkonnosť, 1. vyd., 100 ks, 3 €.

ODBORNÁ KNIŽNÁ PUBLIKÁCIA

E. Tobiašová a kol.: Metodiky stanovenia parametrov pôdnej organickej hmoty, 1. vyd., 100 ks, nepredajné. Vydavateľstvo SPU

FEM na súťaži podporila cudzie jazyky

Začiatkom leta 2018 sa konala súťaž Jazykový kvet v umeleckom prednese cudzojazyčnej literatúry pre žiakov základných a stredných škôl. Podporila ju aj FEM účasťou dvoch pedagógov z Katedry jazykov v porote. V oboch krajských kolách hodnotila prednes nemeckej poézie a prózy Mgr. Stanislava Gálová, PhD. V celoštátnom kole zastupovala našu univerzitu Mgr. Ivana Grežová, PhD. Súťažiaci predviedli obdivuhodné umelecké výkony v sólovom prednese i skupinovej dramatizácii. Okrem umeleckého dojmu a lingvistickej roviny porota hodnotila i aktuálnosť a primeranosť zvoleného textu a prácu s rekvizitami. *r*

VESELOU CERUŽKOU

Marcel Krištofovič

Žiadna prebúdajúca sa sopka! To iba náš krtko začal fajčiť.